

Duška Vrhovac

SAN PO SAN

Nova knjiga

Beograd, 1986

PONEKAD

Ponekad je teško priznati
da si rasut
po nepoznatim
po stranim
i dalekim vodama
da ti se oči
na zvezdi zaustavljaju
i da je reč preslaba
ponekad je teška
ta prevelika tudjina
i leš si
usred pustinje
a živu i zdravu
ljudsku decu rađaš.

ZNAŠ

Dodeš
i zaklon tražiš
otvaraš usta
al' na horizontu te
više nema
znaš
ostao si
u onima
koje si voleo
tamo te ima
u svakom plodu
sve veća svetlost
vas spaja
samo što glas
više nije reč
već vlat
trave osušene
a oblak ne nailazi.

SAN

Probudiš se
a sna
nigde
odrodilo se
jato lasta
minule noći
neko je
tiho
kucao
na prozor
tragovi daha
su ostali
a sna nigde.

BLAGOSLOV

Ko dobar dan
dugo odsutan
ko radost tanana

ovo nestvarno življenje
trešnja cvetala
miris svetinje širi

i ovaj susret
na zvezdi
tvoj je blagoslov

snena vasseljena
tajno naslućena
u tebe se slila.

PRIZOR I

Zvezda
vezana
golim rukama
okom
usijana
zvezda
nesamerljiva
svako jutro se
razuđena
u san
vraća.

PRIZOR II

Kao na slici
dečak se
sa lobanjom igra

konci
kojima je vezuje
kao strune

dečak se
sa lobanjom igra

sve mu se čini
Sve mu se čini.

PRIZOR III

Mrtva priroda
sa likom
podmetnuto cveće
neko se
u hodu sapleo
iz krila
jabuke prosuo
igra je prestala
slika oživljava.

ILI JE SAN

Ili je san
ili ću umreti pre

dečija lica
u bilju pritajena

iz sna ukradena
ogledala nose

da u njih tajno
zarobe sunca

ili je san
ili ću umreti pre.

KADA UMRE DETE

Nikoli

Kada umre dete
suze su neumesne,
svaki vapaj i grč
suviše su glasni
za utrobu
u kojoj se gnezdilo.
Kad umre dete
zvezda ne padne
već uzleti više,
uzleti nepovratno,
na svom ukletom
zvezdanom putu.

I DA ZNAŠ

I da znaš
da se dešava
da nebo
duboko
u zemlju
silazi
dešava se
a ti ne znaš
ni kada
ni kako
misao nestane
i duša se izgubi.

TREN

Ni juče
ni sutra
slutim samo tren

jesam
tu si
i opet kraj.

MEMENO VIVERE

Samo nastavljam
kao da je ovako
jedino moguće
duša od krvi i mesa
korak
usmeren
večito do tuge
do iskona
uvek iznova
zemlju i travu dodirujem
zemlja i sama
govoru vetra i bilja
razumljiva i srodna
u pesmu stavljam
što u dah ne stane.

U SEBI

Svoju senku
u sebi nosim
niko je ne može
po suncu meriti.

Moji putokazi
po krvi se granaju
uzaludno je
uhoditi me.

JOŠ UVEK

Još uvek dolazimo
svakoga dana
rasporeni
od grla do učkura
oko nemuštih glava
kao da nam đavoli
grlene reči razbacuju.
Sveta izgubljenost
samo u njeno ogledalo
lice nam još može stati.
Bezbožna Adamova deca
još uvek vodimo
istu glupu igru
umesto rebra
krv razlamamo
sanjive zmije razbrajamo.

STARA PESMA

Daleka si i nedostižna
svetlosti sunca
moj spori korak
nikada ti se približiti neće
svetlosti svevišnja
tajno duše
spusti trepavicu
na ovaj drhtavi dlan
ja klijam
pod tvojom senkom
i ne znam
odakle
korenje vodu vapije
ne znam
odakle
list zeleni mi na usni
i cvet u oku
kada si uveče predaleko
a jutrom
svežina mi tvoja
svaku misao sprži.

23. 2. 1977.

Nenajavljeno
kao tajna
i osveta
svunoć je neko
razapinjao moju dušu
ruka mu hladna
dlan zarđao
prazne oči
onozemne
kao da ne sluti
da nisam dovoljno mrtva
nisam
da ne mislim
otvoriti vlažne oči
svejedno što je mračno
što se ne vidi
ni ono što jesam
ni ono što nisam.

ZAPIS I

Na nebu
noćas
ne stoji
moja zvezda
već moj
lik razliven
razotkriven
u nastojanju
da ne probudi
đavolje
oko
na treptavom
licu
ove obmane.

BELI VIR

Beli vir
nasred vode
jato ptica
na pojilo sleće
ognjište daleko
potopljeno
u suncu se ogleda
na obali
nikog
nema svedoka
ovoj smrti
nijedan prozor se
neće otvoriti
kada ptice uzlete
zamreće u tišini
i ova slutnja
zaboravljena
letnja jara
kada noć
na vodu legne
niko se neće
tiho probuditi
jednolično ćutanje
prekriće
nezgrapna pesma
pojanje

slučajno palo
na obalu
sa koje
ptice uzleću.

BOLJE BI BILO

Bolje bi bilo
stvari
izvan svetlosti
svesti
bolje bi bilo
naći se
sam u koži
na nožu
bolje
nego kost
uz kost
meso
uz meso
bezočno se glodati.

ISČEZAVAM

Na licu
spokojstvo
nosim
kao znamenje
oproštene grubosti
opao sa bilja
na žrtvenik večan
kao mudrost stara
svet nerslućen
mirno
sa mnom isčezava.

MOLITVA ZA DOBAR DAN

Otme mi se
u reči
kликтav smeh
beli miris tamjana
zabruji
progovorim nehotice
prozračnim laticama
stoletnim
i ruke sklopim
u molitvu za dobar dan.

Onda se nešto usamljeno
potamnelo
u dim preobraženo
pokrene
smehu srce otrgne
bol na čelo utisne
proletnjim vetrom
ruke veže
i tako presahne
molitva za dobar dan.

SLED

Taj treptaj mek
hvata nas
kao san vode sa dna.
Prepušteni
tvrdoj seni predaka
nesvesnih ljubavi
i duša im belih
poruke raznosimo.

PREDVEČE

U sliku stoliku
nebo
nedoglednu senku razvilo
varkom
krčag
osekom ispražnjen
zreli plodovi
obrani
u krilo maleno.

Ničeg se ne sećaš
ni ptice
ni kiše
ni onog svetlog venca oko glave.

Predveče se tiho talasa
u vetar
u jedra
ono što smo izgubili
ostaje u nama.

I neka se ne vrati
srce
namenjeno slučajnom
uzalud se u pesmu zapretava.

NOĆ

Noć je
sedefna misao
sazrela u oku
bor
nad šumnom vodom
noć je
tiha izdaja
svetlosti svevišnje.

NOĆU

Noću u cveću
utvare se gnezde
sišu sokove
sunca podnevnoga
polako nestaje
san zaboravljeni
opredeli se
dušo nespokojna.

Nedolične senke
večeras me slede
sve tamniji biva
požar u nedrima
nema te više
misli moja teška
umesto tebe
čeljust ruže zjapi.

NOĆNI LEPTIRI

Noćni leptiri
leptirice
pir
neko šapuće
hor anđela ga prati
predamnom pukla zemlja
iz rascepa svetlost kulja
ne mogu da te pratim
da te umorno dvorim
šum koraka jenjava
vraćam se već bez kože
ranjiva
okolo pir
mnogo
mnogo je
zemlja
putuju
a ja bez kože
ranjiva.

KRUGOVANKA

Šta me to obasjava
kada duša odlazi
i leto je prošlo?

Kome se to vraćam
kada nemam
ni tebe ni sebe?

Zar ću opet
paliti začarane svetiljke
i san na tuđe prizore navoditi?

JE LI POBEDA

Je li pobeda
kada vezanih očiju
zasviraš
davne krike
sročiš
u note poznate
i pevaš
bez duše
bez tela
bez pratnje.

SKICA ZA PREDRAGOV PORTRET

Na dlanu
žar
u oku
mir
na usni
reč
zaspala
pod čelom
visoko
prostreljen
san.

PRIJATELJU PESNIKU

Svaka je zvezda
tvoj udarac u nebo
svaka kap kiše
tvoje poselo
sa nesanicom
grabiš
sastavljenim šakama
trudiš se
da umreš
a smrt te neće.

OSLUŠNI

Ako naiđeš
ove noći
sa ovim svanućem
u svom bilu
u mom
oslušni
čućeš
umesto glasa
smeh rasuti
nespretna duša
senku traži
treperi
ruka meko pada
poselo srodnih
beznadna tišina
nećeš naći
iste nedohode
otećeš se
i s malo umila
prepoznaćeš
smrt
sopstvenog bića.

STANI

Mahni mi
kada na čelu
prosvetli rosa
zagrli me
kada se nađem
u raspuknuto veče
nasuprot tebi
neće nam biti teško
da zaboravimo
nepravde
i bogate darove
tuđini
ohlade
shvatićeš
koliko smo svoji.

DARUJ ME

Daruj me
veselom pesmo

večernjim ushitom
ptice u letu

milenom rečju
od iskona

tanani stručak
u nedrima izrašće.

SUSRET

Tiho kao kad lišće u jesen silazi
rani te tajnom i neznanjem.
Prozbori u danu što ti ga dariva
samo darežljiva ruka,
s dve tri blage reči
prenese čudnu poruku.

Nije to pesma ni tuga
što hoće da ti kaže.
Ne boli to slomljena misao
nego se neka tuđa jeza prikrada,
razroke boje postanu u dugi,
a ti bi pesmom kamenom leto da produžiš
i odgodiš propast korenja ukletog.

Onda te opet razude ista otkrića.
Sklopi se meko mozaik sunca i jave,
hoće čelo da ti se ozari,
poneseš beleg u duši,
a sutra, neki drugi svet se
iznova pomalja i ruši.

GRADSKI PEJZAŽ

Oglašava se
božja kazna
ljut lavež
ljudski
ispod kože.
Sa kišobranima
ponad vode
poigravaju
žute izmaglice
gradskog pejzaža.

VATROM PRAĆENA

Vatrom praćena
vratih se sebi
kroz san
pobegoh od pauka
krunu mi strela
nije skinula
šumskih hajkača
plen sam
blagosloven
ledenim krikom
stud
sa ognjišta odgonim.

SMIRAJ

Sporo prolaze sati
kap po kap
klize niz san
rošavi konjanik
bez sedla
prozukli jauk
kroz pesmu
sklopljene oči
dalje
od ovoga sveta.

Bešumno
prati me
teška senka
nepokornih misli.
Izvan senke
samo si ti
samo nestvarno veče
bez znaka
bez sata.
Opet smiraj.

ZIMSKI PREDEO

Sada sam ti
mnogo bliže
tihi poljupci
anđela neobičnih
osmeh
naslon na grudi
ako si umro
probudi se
to bliski ti
uzdah darivaju
i tiho pada sneg.

BIĆE

Kada se oči
sretnu
i zaustave
onda mi reci
reč
što ti je u grlu stala.

Biće
kao da sam izbegla smrt
kao da smo se
opet prepoznali.

KOKORI

Pusti lepotu
detinjeg glasa
dome moj
toplu plavet
suze naslućene.

Otvori usta
dete

pij kaplje
zore orešene.

Nekad se nismo
ni listom sretali
a sad mi se čini
da si koren sam.

POMIŠLJAM NA LICE

Miriše svitanje
umorna
i snena
ležim pod oblakom
u prste se
zamrsilo more
u zabran
ne svraća
misao crna
nemirna se poplava nadvija
pomišljam na lice
anđeoski belo
iz sna iskočila srna.

ZAPIS II

Sama
gola
tajnovita
stižeš
pesmo
donosiš smiraj
gubljenje
u krugu
zatim se
okrećeš
nepovratno
strancu
u susret
polaziš.

DA SMO

Da smo stigli
kud smo se zaputili
da su nam molitve
senke bez obrisa
da smo srećni
što smo preživeli
ne bi pesma
sonet od zakrvavljenog sna plela
već bi se nebesa
sama prostirala
i naša deca bila bi
pitoma jagnjad
a ne kurjaci
ne očnjaci
u sopstveno meso zariveni.

OPROŠTAJ PRIJATELJA

I ti i ja smo
prošlo vreme

čin u kojem je
sve bilo jasno

naše večnosti su završene
mada ovaj dan pripada tebi

zajedno smo nestali
zajedno sumrak sveli

ali samo ja odlazim
iako smo prijatelji.

SAN PO SAN

San po san
postajemo stvarniji

dalje od duge cvetale
dalje od usne blažene

san po san
bežimo od pepela

od zemlje prezrele
od kamena žeženog

nepokorni
u reč se sklanjamo

reč ranu svekoliku
svekoliku moć ljudsku.